

Nr 28.

Ankom till riksdagens kansli den 21 mars 1924 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående ålderstillägg åt aktuarien i generaltullstyrelsen K. A. Törnell.

(3:e avd.)

I en inom första kammaren av herrar *T. Julin* och *E. J:son Thulin* väckt motion, nr 75, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har hemställts, att riksdagen ville tillerkänna aktuarien i generaltullstyrelsen K. A. Törnell rätt till det första ålderstillägget å hans aktuarietjänst, räknat från och med 1 juli 1920 eller i varje fall från och med 1 juli 1921.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

*Utskottets
yttrande.*

Av de i motionen åberopade handlingarna i ärendet har utskottet inhämtat följande:

I en den 9 december 1921 dagtecknad, till generaltullstyrelsen ingiven skrivelse hade Törnell, under åberopande av kungl. kungörelsen den 22 juni 1921 angående vissa bestämmelser rörande ålderstillägg för viss personal vid tullverket, anhållit, att han, som den 9 december 1918 förordnades till kammarskrivare å extra stat hos packhusinspektionen i Stockholm och den 17 maj 1920 utnämndes till aktuarie hos styrelsen, måtte bliva tillerkänd första ålderstillägget å tjänsten från och med den 1 juli 1921.

Vid prövning av ansökningen ifråga, fann generaltullstyrelsen densamma visserligen vara befogad, men då den av Törnell åberopade tjänstgöringen icke varit sammanhängande och vidare det för arbetet åtnjutna vederlaget understigit avlöningen vid kammarskrivartjänst, hänsköt styrelsen ärendet till Kungl. Maj:ts avgörande.

Sedan Kungl. Maj:t anbefallt statskontoret att i ärendet avgiva yttrande, anförde statskontoret i utlåtande den 29 juli 1922 följande:

»Därest nådiga kungörelsen den 22 juni 1921 (nr 445) varit gällande den 31 maj 1920, med vilken dag sökanden frånträdde sin tjänst såsom kammarskrivare å extra stat, skulle han givetvis kunna för ålderstillägg tillgodoräknas den tid han före tillträdet den 1 januari 1919 av extra kammarskrivartjänst utfört arbete, likvärdigt med det, han å denna tjänst haft att utföra, eller, enligt vad handlingarna i ärendet utvisa, 8 år 7 månader 15 dagar. Sökanden skulle således berörda den 31 maj 1920 hava ägt att uppbära samtliga ålderstillägg å kammarskrivartjänsten och åtnjutit en avlöning av 4,000 kronor. På grund härav och med tillämpning av nådiga kungörelsen den 18 juni 1910 (nr 78) skulle sökanden vid utnämningen till aktuarie omedelbart erhållit ett ålderstillägg. Emellertid har sökanden utnämnts till aktuarie redan från och med 1 juni 1920, då nämnda

kungörelse den 22 juni 1921 ännu icke trätt i kraft, och även om det kan synas obilligt, att han med avseende å rätt till ålderstillägg kommer i sämre ställning än om han befordrats till aktuarie senare än som skett, lär han icke för ålderstillägg å aktuarietjänsten kunna utgå från en slutavlönning å kammarskrivartjänsten, som endast skulle kunna ernås med tillämpning av vissa bestämmelser angående tillgodoräkning, som vid tiden för hans frånträde av kammarskrivartjänsten icke existerade. Sökanden lär därför icke kunna tillerkännas ålderstillägg med stöd av berörda kungörelse den 22 juni 1921. Å sökanden såsom ordinarie tjänsteman är emellertid med avseende å rätt till ålderstillägg tillämplig kungörelsen den 7 maj 1920 (nr 212), enligt vars andra moment befattningshavare kan komma i förmånligare löneställning, därest hans befordran vid en senare tidpunkt skulle kunna medföra sådan förmån. Ifrågavarande moment äger dock endast tillämpning för det fall, att förmånligare löneställning skulle hava ernåtts enligt »*eljest* gällande bestämmelser», således ej enligt bestämmelserna i kungörelsens första moment. På grund härav och då kungörelsen den 22 juni 1921 endast innebär en utsträckning till vissa extra befattningshavare av den i kungörelsen den 7 maj 1920 medgivna rätt samt ifrågavarande kungörelser äro i fråga om ordalydelsen ensartade, torde det i andra mom. av kungörelsen den 7 maj 1920 använda uttrycket »*eljest* gällande bestämmelser» ej heller kunna anses innefatta första mom. i kungörelsen den 22 juni 1921. Med hänsyn härtill lär ej heller enligt nämnda kungörelse den 7 maj 1920 någon avlöningsförhöjning kunna medgivas sökanden.

På grund av det ovan anförda får statskontoret alltså i underdanighet hemställa, att den gjorda framställningen icke måtte till någon Eders Kungl. Maj:ts åtgärd föranleda.»

Genom remiss den 19 september 1922 anbefalldes Kungl. Maj:t sedermera allmänna civilförvaltningens lönenämnd att i ärendet avgiva utlåtande och sedan Törnell den 21 i samma månad i en till Kungl. Maj:t ingiven skrift anhållit, att, därest Kungl. Maj:t av formella skäl ansåge honom icke berättigad till det begärda ålderstillägget, Kungl. Maj:t måtte till riksdagen ingiva förslag om till honom utgående personligt ålderstillägg, överlämnades jämväl denna framställning till lönenämndens övervägande.

I sitt i ärendet avgivna utlåtande anförde lönenämnden följande:

»I likhet med statskontoret finner allmänna civilförvaltningens lönenämnd för sin del uppenbart, att de genom kungörelse den 22 juni 1921 (nr 445) givna bestämmelserna angående ålderstillägg för viss personal vid tullverket icke äro tillämpliga i fråga om sökandens löneställning vid hans konstituerande till aktuarie från och med den 1 juni 1920, till följd av vilken utnämning sökanden, när ifrågavarande bestämmelser under juli månad 1921 trädde i kraft, icke vidare innehade sådant förordnande, som i bestämmelserna avses.

Vad åter beträffar tillämpningen för sökandens del av de i kungörelsen den 7 maj 1920 (nr 212) intagna föreskrifterna angående ålderstillägg för civila befattningshavare i statens tjänst, vill det synas lönenämnden, som om övervägande skäl talade för en sådan tolkning av bestämmelsen i andra momentet av sagda kungörelse, att i det därstädes förekommande uttrycket 'eljest gällande bestämmelser' innefattades jämväl det i kungörelsens första moment för där avsedda fall lämnade medgivandet.

Vid ett godkännande av denna uppfattning lär det böra ankomma på generaltullstyrelsen att bestämma rörande sökandens rätt till ålderstillägg i av honom innehavd aktuariebefattning.

I fråga om sökandens alternativa yrkande om avlåtande till riksdagen av proposition om beviljande åt honom av personligt ålderstillägg får lönenämnden hemställa, att detsamma icke måtte till någon Kungl. Maj:ts åtgärd föranleda.»

Genom beslut den 9 februari 1923 fann Kungl. Maj:t i anledning av den gjorda framställningen allenast gott förklara, att Törnells under vissa tidsperioder om tillhoppa åtta år, sju månader och femton dagar fullgjorda tjänstgöring före hans tillträde den 1 januari 1919 av kammarskrivartjänst å extra stat finge ifråga om rätt för honom till ålderstillägg medföra enahanda förmån, som om sagda tidsperioder varit sammanhängande och Törnell därunder för arbetet åtnjutit vederlag, som ej varit mindre än i allmänhet för detsamma utgående ersättning.

Med hänvisning dels till berörda beslut, dels till allmänna civilförvaltningens lönenämnds ovannämnda utlåtande anhöll sedermera Törnell i en till generaltullstyrelsen ingiven skrift, att styrelsen, med tillämpning av de i kungörelsen den 7 maj 1920 intagna föreskrifterna angående ålderstillägg för civila befattningshavare i statens tjänst, måtte bevilja honom det första ålderstillägget å hans innehavda aktuarietjänst från och med den 1 juli 1920.

Genom beslut den 20 mars 1923 förklarade emellertid generaltullstyrelsen, att styrelsen funne ansökningen icke kunna bifallas.

Sedan Törnell härefter hos Kungl. Maj:t anfört besvär över generaltullstyrelsens beslut samt styrelsen efter remiss avgivit utlåtande över besvären, förklarade Kungl. Maj:t i utslag, givet i regeringsrätten den 13 september 1923, att, enär det genom förberörda beslut den 9 februari 1923 lämnade medgivandet icke innebure, att det av Törnell före den 1 januari 1919 utförda arbetet skulle för erhållande av ålderstillägg å aktuarietjänsten tillgodoräknas såsom likvärdigt med arbete i nämnda tjänst, Kungl. Maj:t icke funne skäl göra ändring i det slut, generaltullstyrelsens beslut innehölle.

På grund av vad utskottet sålunda inhämtat, har utskottet icke funnit skäl tillstyrka den föreliggande motionen. Utskottet vill ock framhålla, att ett bifall till densamma skulle kunna komma att medföra vitt gående konsekvenser.

Utskottet hemställer, alltså,

att herrar Julins och Thulins förevarande motion icke må vinna riksdagens bifall.

Stockholm den 21 mars 1924.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtande nr 27.